

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a dóua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea.
să se adreseze la Re-
dactiunea şi Admini-
stratiunea Unirii.

în
Blaş.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blaş 23 Februariu 1901.

Numérul 8.

Democraţie creştină.

„Milă-mi e de popor.“

Ev. Marcu 8, 2.

(e.) Enciclica cea mai nouă a S. Sale Papa Leo XIII., a produs cu drept cuvînt o mare impresiune nu numai în lumea catolică, ci în tótă lumea. Prin acest celebru act, despre *democraţia creştină*, Papa a inaugurat în mod vrednic de înălţimea şi gloria Romei eterne, acest veac al XX., care este de sigur merit să dee o rezolvare marelui probleme, care preocupă azi lumea, ameninţându-o de pe o zi pe alta cu sguduirii rezoluţionare. Noi sîntem prea de parte de cursul mare al lumii, ca să resimţim ferberea ce produce socialismul, ori să presimţim pericolele cu care el ameninţă.

Póte inse că nu va trece multă oreme, până va ajunge şi la noi acest curent, şi atunci de sigur că am sci apreţia mai mult de cât astăzi cuvintele apostolice ale Patriarcului nostru luminat din Roma cea veche. Dar aceia cari îşi dau bine samă de problemele sociale, ce acuşi-acuşi priméză peste tóte cele alalte probleme, ce aú pasionat în decurs de secolii omenimea, aceia apreţiază cu adevărată încântare şi cu entusiasm neobiceinuit enciclica primă a acestui veac. Chiar şi necatolicii, scriu în terminii cei mai elogióşi, cu cea mai mare admiraţiune despre ea, după cum ne-am convins dintr'un prim-articol al unui ziar, de alt fel judeo-liberal din Budapesta.

Cetitorii nostri cunosc acum în întregime cuprinsul Enciclicei papale. Dacă revenim asupra ei aici, e ca să relevăm câte va momente, cari trebuie să ne intereseze special şi pe noi Românii din Transilvania şi Ungaria, deşi de alt fel noi nu prea avem a face cu socialismul. Şi chiar pentru aceea trebuie să ne intereseze, ca nici când să nu avem de lucru, nici în viitor, cu acest bolnăvicios şi primejdios curent al timpului.

La noi nu se prea scie, ce e drept, despre „Discusiile cele adânc pëtrundëtore despre cestiunea socială, cari deja de multă vreme sgudue concordia spiritelor în multe popóre;“ nici nu se înţelege la noi lupta ce se dá la alte popóre asupra numirilor: „*democraţie creştină*“, „*socialism creştin*“ sau „*de-*

mocraţie socială“. Cu tóte acestea ne cade aşa de bine când vedem cum scaunul apostolic dilucidéză conceptul *democraţiei*, arëtând cum trebuie să fie adevărata *democraţie* conform principiilor eterne ale creştinismului.

De alt fel scopul adevărat şi tendinţa principală a Enciclicei este de a preveni pericolul socialismului revoluţionar prin stabilirea armoniei şi a unei proceduri unitare între acei creştini, cari îngrijese de „*institutiuni întru ajutorul poporului celui asupra*“ nu mai puţin de aleşurii şi de primejdii, ca de *lipse* şi de *necasuri*.“

Poporul nostru, dacă nu este ameninţat direct de „*alesurii* şi *primejdii*“ socialiste, apoi este şi el *asuprit* peste măsură „*de lipse* şi *de necasuri*.“ Şi cu tóte că noué ne place tuturor a parada cu numele de „*democraţi*“, totuşi trebuie să recunóscem cu toţii că prea puţin ne îngrijim de „*institutiuni întru ajutorul poporului celui asupra*“. Nu-i vorbă, de câte va decenii s'a pornit şi la noi o mişcare „*economică*“; sint mulţi cari vorbesc de acţiuni economice, şi ne ţinem pe sus cu băncile noastre. Socotind inse mai profund asupra chestiunii uşor ne putem convinge că n'avem de ce ne încrede; că ori câtă importanţă ar avé băncile noastre, totuşi folosul lor adevărat nu redundă asupra masei populului, ci numai asupra unei pături fórté puţin estinsă, şi că tóte folósele băncilor se storc de pe masele ţerănimei noastre, basa *democraţiei române*. Şi n'ar trebui să cădem şi noi în greşéla acelora, despre cari vorbesce espres Enciclica papală.

„Unii nutresc adecă părerea — ast fel scrie Papa Leo XIII. — că aşa numita „*cestie socială*“ ar fi numai „*economică*“, pe când dimpotrivă e fórté adevărat, că ea este în rindul cel dintăi *morală* şi *religióasă*, şi chiar de aceea are să se deslege mai ales după legea *morală* şi după hotărtrea religiei.“

Ar trebui deci ca cei ce conduc „*acţiunea economică*“ la noi să nu uite că spre folosul neamului lucră numai atunci, când ţin în vedere şi legea *morală*. În cazul acesta ar trebui să dispară *egoismul* cel nemăsurat, care a provocat în multe părţi lupte desperate în jurul băncilor; ar trebui să se ţină mai mult cont de binele de obşte, de cât s'a făcut până acum, ca poporul să se póta folosi şi el mai pe uşor de ajutorul băncilor, chiar şi cu risicul de a da acţionarilor dividende mai moderate; sau apoi la împărţirea profitului să se arete mai multă în-

grijire față cu „*institutiuni întru ajutorul poporului celui asupra*.“

Am fi mai democraţi, şi cu adevărat democraţi, dacă în ast fel de acţiuni economice am validita şi *legea iubirii împrumutate*, care — după cum zice Enciclica — „*óre cum deplinesce legea dreptăţii*“.

După legea acésta, avem nu numai să dăm fiesce căruia ce este a lui şi să nu împedcăm pe nimenea întru deprinderea drepturilor lui, ci să ne *ajutorăm împrumutat*, „*nu cu cuvîntul, nici cu limba, ci cu fapta şi cu adevărul*“ — după cum zice Mântuitorul Isus.

Inspirată de sentimentul celei mai curate iubiri față cu poporul — după cuvîntul eşit din inima părintescă a Mântuitorului: „*Milă-mi e de popor*“ — Enciclica Papei dá lecţiuni binevenite şi celor ce guvernéză statele, desconsiderând legea mântuitoarelor adevăruri creştine. Cât de mult se nimerese chiar la noi următóarele cuvinte ale Papei:

„*Cel ce nu pórtă grije de poporul cel asupra de necasuri, acela pórtă réu grije de sine însu-ş şi de stat.*“

Recomandăm cetitorilor nostri, mai ales preoţilor, să studieze acésta frumósă şi bogată Enciclică, şi meditând asupra ei să propage cu graiú viu adevărurile ce cuprinde.

Poporul nostru va câştiga ast fel multă învăţatură şi mângăiere. Ér noué să ne fie *milă de popor*, să-l mângăiem şi să-l învăţăm.

Trei-colorul. — În Basarabia a apucat pe guvernanti de acolo o adevărată furie în potriua trei-colorului românesc. Zilele trecute a şi decurs la Suceava o pertractare judecătórescă, acusat fiind un căpitan districtual pentru nisece ofense aduse asupra Románilor din pricina trei-colorului. Valorosul organ „*Deşteptarea*“ din 15 crt. are în articiul prim 7 pasagi confiscate. În acest articiu se vestejese nesocotita purtare a organelor administrative. În acelaşi număr publică o scrisóre a vener. nostru preposit, adresată dlui Bianu Ioan, în care se arată că trei-colorul roşu-galbin-vinét tot de una a fost considerat ca colorile Transilvaniei, citând pentru întărirea scriselor sale vechi diplome şi documente.

Mijloce noue. — S'au convins în sfârșit guvernanzii nostri, că totuși nu se face așa ușor magiarizarea românilor, și că în butul asprelor legi pentru propunerea limbii magiare în școlile populare, rezultatele ajunse până acum se reduc la zero. De câți-va ani au început-o pe altă cordă, încercă mijloce noue. Calea acesta, pe care vrea să pornescă de acum înainte, e terenul economic și special colonisările. Statul cumpără moșii de mil de jugere, pe cari colonizează apoi sēcui, în scopul vedit să contopescă elementul românesc din împrejurime în marea masă magiară.

Cu ocaziunea debaterii bugetului de agricultură, dl Darányi, titularul aceluia resort, a ținut un important discurs, în care arată cu cifre, că până acuma a cumpărat aproape 15 mil de jugere pământ în scopul magiarizării. E în pertractări încă cu o moșie la Ferihaza, cu alta la Bogata și Ludoș. „În Ardeal — a zis ministrul — afară de ținutul Târnavel, unde trebuie întărită sēcuiimea, am pus pond pe Câmpie . . . , care e cea mai potrivită pentru colonizare“.

Aceste vorbe spuse în mijlocul aplauselor mamelucilor guvernului, arată în adevărată lumină, că aci nu e vorbă de ocărnuirea după dreptate a tuturor poporilor coronei Sf. Ștefan, nici nu se îngrijesc cei puși în fruntea administrației de ocrotirea intereselor tuturor cetățenilor, cari compun acest stat poliglot, ci guvernul pur și simplu are să se intereseze de binele și fericirea numai a magiarilor, deși în privința numerică, ei sânt în minoritate față cu celelalte popore, și deși când e vorbă de suportarea grelelor impozite, umerii țeranului român cu nimic nu-s mai ușurați, ca a magiarului.

Totă vorbirea ministrului e un vedit semnal de luptă, dat împotriva noastră.

Și ziaristica magiară l'a priceput și a și început la luptă pe această temă.

Ma! mult ca ori când trebuie să fim cu luare a mințe. Lupta tinde la desmoștenirea noastră. „Tera e a aceluia, a căruia e pământul“, e o veche vorbă, și dacă ținem să fim, datorința avem și încă sfintă. să ținem cu jalușie la brazda moștenită de la strămoși. Ea să ne fie scumpă, căci adese udată a fost cu sângele părinților nostri.

La cestiunea congruel. — În ziarul partidului popular „Alkotmány“, numărul 42 de la 17 Februar 1901, un preot din diecesa Muncaciului arată, că parochiile acelei diecese sânt împărțite în 5. clase. Preoții din clasa I și II nu capătă ajutor de la stat, ceea ce nu este mirare, de ore ce în clasa a III sânt parochii, cari fără ajutor de la stat, au venit de 600—1800 corone. Preoții din clasa III capătă ajutor de la stat de 200 corone, cei din clasa IV primesc 400 corone, și cei din clasa V 600 corone.

Preotul rutean, care scrie acestea în „Alkotmány“, se plânge, că împărțirea acesta nu ar fi dreptă. Se pôte! Dar ce se zicem atunci noi, preoții din provincia mitropolitană gr. cat. română, cărora ajutorul de stat nu li-se împarte după nici un principiu, și nuse ié de basă nici conserierile pentru congrua, nici clasificările parochiilor, când se face împărțirea. La noi un singur principiu domnesce: arbitriul Ministrului. Acesta la o multime de preoți, cari stau să sgarie păreții de sărăcie, nu le împarte nimic, la alții le împarte o sumă mică, cum se dă la cerșitori, și pe alții îi infundă cu sume relative mari. Până când vom suferi să fim ast fel batjocoriți și nedreptățiți nu numai față cu acatolicii, ci și față cu greco-catolicii ruteni?

Revistă politică.

Austria. Parlamentul imperial pare că să împedecă érá-și, căci certele de mai înainte dintre Cehi și Nemți au ajuns din nou la ordinea zilei. Cehii înaintaseră unele petiții în limba lor, dar Nemții nu se învoesc să fie rezolvate. Tot asemenea făcură Cehii și interpelări și pretinseră să fie luate la protocol și în limba cehă, dar la acesta se opun Nemții, cari nu conced nici atâta macar, ca luându-se în protocol numai în limba germană, verbal să se rostescă și în limba cehă. De aci sânt neînțelegerile.

Frecările naționale au făcut ca chiar și asupra răspunsului la mesagiul tronului să se întâmple discuții. Dar în fine totuși s'a primit răspunsul lui Baernreither, care rămânând în generalități terminază cu profesiunea de fidelitate.

România. Zilele trecute a erupt în Regatul vecin o criză ministerială din cauza nouelor impozite. Ministerul Carp și-a dat demisia. Nu s'a putut face înse nici o nouă combinare printre conservatori și junimiști, cari se alcătuiescă un nou minister. În sfârșit la sfatul lui Cantacuzino, șeful partidului conservator. Regele a respins abdicarea și guvernul Carp a rămas. Se speră să se facă o înțelegere între guvern și delegațiunile, în cari se desbat proiectele financiare a Dnui Carp. Opoziția acestora au fost de altcum și motivul demisionii guvernului.

„Apăr. națională“ aduce scirea, că din cauza crizei financiare, ce bântue și acum țără. Regele Carol s'a arătat aplicat de a abzice de jumătate din lista sa civilă. Guvernul l'a sfătuit să n'o facă, pentru că acest pas ar slăbi și mai mult creditul în străinătate.

Feuilleton.

Icône.

Ziua morților.

De o dată cu mórtea naturii biserica apusénă serbeză amintirea tuturor morților — pro fidelibus defunctis.

Era o adevărată plăcere, când în 1 Novembre ni se da voe, să cercetăm mormintele din cimiterul „Kerepes.“

În cimitir — o liniște și o seninătate mă cuprinde tot de una, când sânt în cimitir. Dumas a scris: „mórtea e mai profundă de cât viața, căci acesta face parte din timp, dar aceea din eternitate.“

E o séră frumoasă de tómnă.

Se scutură salcâmi de tómnă și de vînt,
Se bat încet de ramuri . . .

Frumósele monumente de marmură sânt împodobite cu flori și cu lumină. În semi umbra sării luminile aceste îmi fac impresia unor stele cădute pe gropi de ființe iubite. Stele erau sus, stele erau jos: „și stele, făclii“ . . .

Adierea vîntului le făcea să tremure și în tremurul lor era ceva mistic, ca și

când flăcările ar fi fost mișcate de nevădute duhuri.

Liniștita împărăție a Morții e plină de sgomot și lumină și morții dorm somnul cel neconturbat de visuri. Fruntea lor e țérină, inima lor e pulbere și indiuoșă de manifestatia de dragoste a celor rămași în lume, ei par a spune în tăcerea lor sepulcrală: „pământ ești și în pământ te vei întorce.“

Privesc îngeri de marmoră, statuetele geniilor morților cu fațe întorse.

. . . Și de o dată crucile de marmoră să clătina, mormintele se deschid, și duhuri nevădute planază deasupra capetelor noastre. Simțesc respirarea lor rece, atingerea lor eterică.

Mă opresc înaintea crucifixului de petró. Sute de ómeni se indesuesc în préjma lui. Mă apropiu și eu, și spre marea mea mirare observ, că înaintea crucii un domn a cărui esterior nu era nici de cum preoțesc, ține un fel de predică. Erau cuvinte de la inimă rostite, fără pretenții dogmatice mai înalte. Și publicul asculta cu capetele descoperite, damele plângeau. Ici colo vedeai câte un mititel Voltaire zimbînd ironic. Atunci s'a petrecut o hazlie scenă de hiperzel. Un jidan se apropie cu palaria în cap și cu țigareta între dinți. „Iea-ți palaria, die“ îl provóca un bărbat imponent, care asculta cuvintele oratorului cu vedită evlavie. „Nu vréu“ îi răspunde impertinent jidanul. „Atunci du-te de aici“ îi zice străinul de nou. „Nu

vreau“, răspunde jidanul a doua órá. Urmézá o palmă sdravénă și palaria semitului sbórá în vėzduh. Împodobit cu flori și cu lumină, chipul Réstignitului privesce cu un zimbet de milă la mulțimea, ce mișună pe dinainte-l. Și buzele de petró se deschid, rostind cu nețermurită dragoste: „Părinte, tértă-le lor!“

La o parte o damă bėtrână ingenunchiezá înaintea unui mormint și plânge. Și umbra mortului se aplécă gingaș la urechia ei șoptindu-l: „nu plânge, scumpa mea, o să vil în curînd și tu lângă mine.“

Alătura una tinéră și frumoasă simulezá plâns. Și umbra mortului o privește cu batjocură: „Iea-ți batista de la ochi, nu veđi, că nu-ți vin lacrimile? Atunci să fi plâns — atunci! Acum fi veselă; ești tinéră și frumoasă, și de ai ști ce bine te prinde haina de doliu!“ . . . Femeia cea frumoasă privesce aiurită; luminile plâng cu lacrimi de ceară.

La alt mormint un bărbat tinér cu capul descoperit, se rógă. Lângă el o copilă ca de patru ani privește cu ochi mari podoba de flori și de lumină. „Aici e mama?“ — „Aici.“ — „Și nu vine nici o dată afară?“ — „Nu.“ — „Tată dragă, de ce nu vine mama nici o dată?“ Și el o ridică în brațe și o sárută cu foc, în vreme ce lacrimile îi curg în neștire. Er umbra nevădută a mamei plutește de asupra lor ca o binecuvîntare.

Îmi întorc capul și plec. La câți va pași o statuă de marmoră, infățisezá o feciórá durmind: e mormintul unei mirese.

Spania. Mai zilele trecute orașele mai mari din Spania au fost teatrul unor turburări îndreptate în contra bisericii și a casei domnitoare. Din incidentul proiectului de a se impune sarcini nouă pe popor, acesta s'a răsculat și a fost ațitat în contra mănăstirilor din partea acelorora, cărora nu le place situația actuală a lucrurilor. Guvernul spre potolirea răscolului a umplut orașele cu gendarmărie și Madridul l'a pus sub stare de asediu. Răscolul acum e potolită.

Anglia. În săptămâna trecută noul rege al Angliei Eduard al VII cu mari ceremonii și-a ținut primul mesagiu de tron. Lumea întrăgă era curiosă să audă ideile ce le va desfășura regele. Mulți se așteptau să audă, că se va pune capet vărsărilor de sânge din Africa de sud. Dar așteptările au rămas numai așteptări. Regele, se înțelege la sfatul guvernului, care rămâne și mai departe, voiesce continuarea războiului. Cunoște el sacrificiile cele mari de sânge și bani, câte le-a adus până acum Anglia și pe cari va trebui încă să le mai aducă. Se îngrozesce de ele, și pentru aceea doresce, ca războiul să se termineze cât se poate mai iute. Dar cum? Așa că Buriș să capituleze, și apoi Anglia va da drepturi egale tuturor locuitorilor albi, ér pe cei negri îi va pune sub scutul legii. Va să zică, Buriș să capituleze și să primescă condițiunea pentru ei grea, de a-și pierde independența și câtă au avut-o și să se pună pe-o tréptă cu veneticii Anglezii.

Fiind vorbă despre războiul cu Buriș ostășimea și ofșerimea engleză se arată neîndestulite. Motivul e, că ostașii sint rău provăduți și totuși se pretinde mult de la dișii. Ofșerimea apoi s'a indignat

pentru unele ordinațiuni ministeriale, cari pentru ei sint vătămătoare. Anume s'a zis, că dintre ofșerii căduți în prinsore numai aceia vor fi distinși, cari vor pute documenta, că s'au luptat vitejese. În asta ofșerii véd o vătămăre, ca și când ei nu s'ar lupta tot de una cum se cuvine. Indignare causază între soldați și împrejurarea, că escontențările finale, pentru cei ce din cauza ranelor primite sint neapți de a mai servi, nu se împărțesc după vrednicie, ci după proptele.

Sêrbia. Nu de mult se rostise în Scupcina sêrbescă un mesagiu regal, ca și care de mult nu s'a mai rostit altul, care se vestescă atâta pace și unitate de vederi. Pe dreptul se așteptau deci ômenii, ca incurile să mERGă în rind pe timp mai îndelungat. O i chiar și dacă unii mai pesimiști nu sperau atâta, de sigur nu puteau să se témă de o așa curindă neînțelegere, deplasare și crisă ministerială. Ansa la acestea a dat mórtea fostului rege Milan. Pe cum se zice Milan înainte de mórte a dorit să-și vadă fiul. Alesandru s'a și sfătuit cu ministrul sêl, că ôre să satisfacă ori nu acestei dorințe părintești. După lungi discuții s'a adus hotărîrea, ca regele să nu mERGă la tatăl sêu, pentru că atunci ar contrazice cuvintelor, pe cari nu de mult cu mare entusiasm le zisese în Scupcină că Milan e esilat pentru tot de una din Sêrbia. Murind Milan, s'a ținut un al doilea consiliu, că ôre să mERGă regele să vadă cel puțin mort pe tatăl sêu? Răspunsul a fost, să nu mERGă, căci după ei Milan și așa avea să fie înmormintat în Belgrad. Hotărîrea acesteia înse s'a opus Monarchul nostru, care pe basa unei epistole de a lui Milan din August a. tr. a decis,

ca să fie înmormintat în mănăstirea sêrbescă din Cruședol din Ungaria de sud. În forma asta, Alesandru nu a védut pe tatăl sêu, nici până era încă în viață, nici după ce a murit. Fiind înse, că faptul acesta e rău védut înaintea curților europene, cari întrinsul véd, pe cum și este, o neglegere a oficiului de pietate față de părinți, a erupt neînțelegere între ministrii Sêrbiei.

Spun, că ar fi fost și bătăi. Atâta înse e cert, că doi și-au dat abzicerea.

Corespondințe.

Din nordul Bihării.

Timpurî curioase — Svon între preoți — Un preot zelos
Mișcare salutară între preoții diecesanî.
»Misiunile sacre.«

Luna Faur 1901.

De mult timp nu s'au mai pomenit pe la noi vremuri, ca cele de acum. În una din săptămânile trecute adevă, s'a năpustit asupra noastră un viscol grozav, care a descoperit multe ziduri, făcând și alte daune enorme. Vîntul a fost urmat de tunete și fulgere oribile, după cari se încinse o plöe de ghiață. Mulți dintre cei mai slabi la inger au cugetat, că a sosit sfîrșitul lumii. Din aceste semne neobișnuite bêtrânii profetesc recoltă mănösă. De-ar da bunul Dumnezeu!

Printre frații preoți de pe aici se svonesce, că guvernul estimp va întregi congrua la 1600 coröne. Mulți așteptă cu nerăbdare, bine înțelesă, sosirea ajutorului de stat. Ori cum să fie, — confratele „i“ „de pe vatra Murêșului“ are dreptate, când susține, că preoțimea chiar așa-i compete ajutorul de stat și respective întregirea congruei, ca și altor funcționari plata lor onestă. Datoria Clerului în raport cu gradul sêu de educațiune, — e un ce necesar, și acesta datorie nici de cum nu învölvă încă și supunere servilă față de guvern. Fie cine e singurul stăpân al faptelor și cugetelor sale, — deci cine are aplicare spre tradare, acela o va comite acesta și fără ajutorul de stat. Barêmî asta e convingerea mea.

În zilele acestea s'a lansat în tractul nostru protopopesc de Leta-mare un „Apel“, scris cu multă căldură și zel, pentru binele sfinței Maice bisericii. Îl public în întregime, ca să se însuflețescă și alte tracte la cele espuse în acest Apel. Êtă-l deci: „Mult iubite în Christos frate! Când pe de o parte cu cea mai înflăcărată dragoste frățescă vin a te saluta ca pe un confrate și conlucrător devotat al vișei Domnului din acest tract protopresbiteral, — de altă parte, la cercetarea frăției tale prin aceste modeste ordinele, mă îndemnă aprețierea zelului ardent, ce-l desvöłți zilnic întru promovarea binelui obștesc spiritual-material al turmei concređute grijei păstorești a frăției tale. Acest zel învöpăiat și vecinic eficace al frăției Tale față de carele simțesc un respect ôre care-va plin de admirație, — mă împinge cu o forță irezistibilă de a-Ți cere spriginul moral la ajungerea unui scop, carele după modesta mea părere este de-o importanță necalculabilă. — Știut este anume în deobște, că döră nimic alta nu desvöłtă mai temeinic

Doi bêtrâni plângeau dinaintea lui. Și umbra fetei se ridică din gröpă, albă și frumoasă, cu cunună de mirt, cu vël de mirêsă. Și umbra întrébă mirată: „unde e el?“ Priveșce în jur și în vălmășala publicului i-se pare, că îl cunoște. Mergea alături de o străină și îi zimbă. Mórta își duce mâna la frunte. În alte vremuri ar fi fost jalusă. Acum zimbi ușor. Sărută pe cei doi bêtrâni, apoi se relatorce érăși în mormint, albă și frumoasă, cu cunună de mirt, cu vël de mirêsă . . .

Mă oprese înaintea unei cruci de lemn. O cunună simplă de flori naturale, câte va lumini resfirate pe un mormint prospêt. O fată plânge rEZIMATĂ de cruce. Trezit de suspinele ei, umbra mortului cERGă să o mANGĂIE: „Nu plânge, dragă, afii tu altul.“ Și ea își smulge pERUL: „Nu vreađ — mai bine să mor și eu.“ Și mortul îi șopteșce de liniștea lor. Să mORĂ și ea, să o îngRÖPE alături și vîntul să împreune țERINELE lor . . .

De parte se aude șgomotul vieții. Îubire — și ură — lumină și întunec — virtute și vițiu tÖTE se amestecă în acest șgomot caotic.

Dacă mormintele aceste ar ști să vorbESCă, ele ar spune aceeași poveste, despre lupte zădarnice, speranțe pierdute și iluzii risipite.

Dar ele tac.

Și în tăcerea lor sombră, ele ne aduc aminte sublimul adevăr, că dacă în viață se pune stavilă despărțitoare între om și om, mórtea îi uneșce pe toți, „împreună sint boğății și șERACII.“

Pe când fac reflesionile aceste, mă pomenesc, că luminile încep a se rARI din ce în ce mai mult, abia veđi ici colo câte un muc de luminare: am ajuns la mormintele șERACILOR.

Mormintele șERACILOR — minorum gentium!
Așa dară, totuși este deosebire și după mórte?

Și aici, ca și în viață, ei stau la o parte umiliți și tăcuți.

Nu mai véd monumente de marmură, nici flori, nici lumini. Ici colo câte o cruce de lemn, de pe care urgia vremii a șTERS de mult pe „Aici odihneșce în Domnul.“

Îi véd cum dorm osteniți de viață, bucurându-se, că nu-i mai tulbură nimeni.

Și așa o duioșie mă apucă, când mă uit la mormintele aceste uitate și pĂRĂSITE.

CĂTĂ dragoste, CĂTĂ durere și CĂTĂ amar ascund ele în adîncul lor!

Liu trEMURĂ ramurile deasupra lor, scuturându-și cele din urmă frunze, tainic elipseste stelele din ochii lor de lumină.

Și așa un dor nebun îmi vine, să mă culc și eu între ei, și să mor.

Ce bine mi-ar fi, Dömnelle!

Uitat și pĂRĂSIT să-mi fie mormintul — ca și al lor — și nimeni să nu-mi turbure odihna, nimeni . . .

Simin.

spiritul, de cât convenirile sociale, cari își au baza sculptată în petrele virtuose ale principiilor etice. . . Durere, nouă preoților acestui tract, ne lipsește încă ast fel de conveniri, măcar că și aceea e știut, că — dacă cui-va, atunci de sigur preoților le este în prima linie neapărat de lipsă de dezvoltare neîntreruptă în spiritul evanghelic. . . Preaveneratul Ordinariat a și observat această lipsă de hrană sufletescă a preoților săi, și împins de nemăsurata dragoste față de preoții săi iubiți a și grăbit a umple golul adânc simțit, când sub Nr. 2789—1899, — în conformitate cu cele cuprinse în Decr. III. § 25—26 al Sinodului diecesan, ținut la anul 1882, — a dispus preagrățios resuscitarea vechei, dar pururea salutarei datini — am puté-o numi juridice — a *ținerii ședințelor protopopesci*. . . Cred, că sint în deplin acord cu intenția frației Tale, când Te rog cu insistență, să *întrăvenim cu toți preoții districtului la Reverendissimul Domn Anton Papdan, protopop districtual*, — carele și până acuma a dovedit în adevăr zel apostolic întru regularea trebilor bisericesci desolate cu desevirșire sub oblăduirea fie fertatului său antecesor bătrîn, și chiar pentru aceea impotent — și să rugăm pe Reverend. Sa, să binevoiescă de acum înainte în tot anul, măcar o dată a ne convoca în sinod protopresbiteral, unde ne așteptă muncă cinstită și serioasă, dar și indispensabilă tot o dată. . . În dulcea nădejde, că glasul meu debil și prea modest va găsi răsădit vii în inima frației Tale, sperând, că zelul tineresc al frației Tale nu se va liniști, până nu va vedé realizată și această cauză mare a sîntei biserici, — sint al frației Tale în Hosszú-Pályi, la 10/II. 1901, în Christos frate iubitor G. Hubic, preot greco-catolic. — *Éta On. Red. apelul înălțător de inimă al Dnui Hubic. Cetitorii prețuitei noastre „Unirea“ cunosc deja de timp îndelungat sufletul zelos al confratelui Hubic, decî aflau de superflu a mai adauge ceva la renumele bun, ce-l are dlui pretutindenea. Eú unul din tóte puterile voiú sprigi propunerea fratelui Hubic, în adevăr ardent-necesară, cred că și contrații ceialalți vor face asemenea.*

În urmă trebuie se Vă fac cunoscută o inovație nobilă, ce s'a pornit în sînul Clerului nostru diecesan, orî cel puțin va porni. Este vorbă adecă de introducerea așa numitelor „misiuni sacre“, cari consistă în aceea, că doi sau mai mulți preoți vor face excursiuni prin parochii, ținînd aici întreg poporului predici publice spre îndreptarea moravurilor și întărire în credință. — vor administra sacramintele Peninței și Eucharistiei. A bună sémă așa ceva mult ar lucra la renascerea vieții sufletesci a poporului, carele pe zi ce merge e mai infectat de curentul socialismului fără Dumnezeu, și de „indiferetismul“ în de ale religiunii. — Cu alta ocaziune voiú relata în detalii despre rezultatul acestor „misiuni sacre“; — de-ar da bunul Dumnezeu, să pot refera numai despre „succese strălucite“.

— ũ. — ũ. —

De la Bucium-șesă.

14 Faur 1901.

Am pomenit, că tineră noastră Reuniune de femei va aranja la 14 Faur o serată în favorul fondului său și pentru cultivarea membrilor.

Serata s'a ținut azi la órele 6 și a disertat dl avocat Dr. Vas. Fodor din Abrud, — vorbind despre însoțiri

În ton sonor și limbaj dulce D-Sa desfășură cele mai curate idei de progres de pe filele răsfoite. După prinosul de laudă, adus fruntașilor din Bucium, cari în scurtul timp de 5 ani au dat ființă la trei instituțiuni importante (2 economice: „Detunata“ și „Buciumana“, ér una culturală-socială „Reuniunea femeilor din B-șesă“). dl disertant preumblă auditoriul cu dibăcie prin câmpul roditor al însoțirilor de tot felul. Dezvoltarea principiilor de însoțire spre progres o ilustrază cu exemple vii de acasă și din depărtare. Nu scapă din vedere însoțirile de muncitori din Anglia, cari de la numărul de 35 membri la începutul veacului se urcă acum la milioane. Amintesc cu căldură de însoțirile din Danemarca — universitățile de cultură populară. — Din cercul economiei casnice înșiră date și cifre interesante despre cultura galitelor în Franca. Espunerea clară și interesantă face publicul de față să simtă satisfacția de a fi dat viață la instituțiunii folositoare și dorul de a merge tot înainte pe căile apucate.

Distinsul disertant însoțit de urările publicului asistent se dă jos de pe tribună, ca să-î lăse locul dl Simeon David, medicinist. „*Cununia întârziată*“ bucată comică în proză e predată de dînsul cu dexteritatea sa de specialist. Haritatea publicului crește cu înaintarea declamatorului. Multele botezuri cu prețini și „câți toți flămânți“ desparte. ér de alta bagatele venite îl fac pe bietul Irimie Mutăfleche să-și frământe mult creier. Banii nu-s! Țidule de zălog 5. . . Le numără, dar stă 6. Atunci îi plesnesc în minte, că și-a pus și ghetele și cămeșile. Și-apoi să mai mergi la cununie? Dar cu ce? Are 25 ani. Până la 60 după analogia lui Ionitá ar avé 50 botezuri. E scandal pentru bietul Irimie Mutăfleche. În fine se socotesc, că nu-l de el încă însurătorea, și scriind în notiș, că cununia îi va fi la 1926, scobórá între aclamările asistentilor.

Urcând tribuna secretarul reuniunii femeilor, constată din cele petrecute intențiunile reuniunii în viitor pe terenul social cultural și implórá binevoitorul sprigin al publicului buciuman. Distinșilor vorbitori și în special spect. domn Dr. Fodor le exprimă cele mai căldurose mulțumite ale reuniunii femeilor pentru prețiosul și binevoitorul concurs, prin cari ni-au procurat o séră din cele mai plăcute și instructive.

S'au încassat din taxele benevole peste 70 coróne — curat. — Să deé ceriul, ca începutul bun să ne ducă din isbândă în isbândă, din an în an.

Șesantul.

Reuniunea sodalilor români.

— dare de sémă. —

Cluș, la 15 Febr. 1901.

Adunarea generală a reuniunii sodalilor români din Cluș, avu loc a dóna zi de Crăciun în localitatea „Uj-Világ“, unde la órele 7½ era deja adunat un public numéros.

Preș. reuniunii B. Podóbá prin un discurs scurt, dar bine nimerit deschide adunarea, salutá pe óspeții și membri preșenți.

După acesta urmă raportul secretarului Iacob Murășan, din care credem de neapărat de lipsă a comunica unele pasage, cu atât mai virtos, că în acest raport e cuprins și raportul special al cassarului, controlorului, bibliotecarului de chor. Comunicám decî următoarele:

„În decursul anului acesta, reuniunea noastră a dispus aranjarea și deschiderea unei bibliote, carea s'a pus la dispoziția membrilor. Acesta conține 204 tomuri, între cari abia sint 19 de conținut beletristic, drept aceea comitetul recomándă adun. gen. ca fie prin donațiunii benevole, oferte sau comande să se nisuiască întru înmulțirea secțiunii beletristice.

Tot în decursul acestui an comitetul a înființat un chor micșt, a cărui conducere a luat-o asupra sa dl Tr. Brătescu. Conform raportului făcut de directorul acestui chor I. Nițu Pop, s'au ținut în fie care săptămână câte 4 probe. Chorul dispune de 11 bucați musicale“.

Tot acest raport se spune, că comitetul „a ținut în decursul anului 1900 cinci ședințe“ — că — „în decursul anului s'au înscris ca membri noi 7 înșt. între cari 1 fund., 6 ord., așa, că azi reuniunea numără 61 membri“.

Din raportul despre starea averii reuniunii estragem următoarele:

„Averea reuniunii face: a) *fondul sodalilor*:

1. Restul casei din a. tr. hârtii de valóre, cupóne, libele, etc. Cor. 1461.41 bani	
2. Percepțiunii în anul 1900	171.15 „
3. Taxele de membri în restanță	195.70 „
suma: Cor.	1828 26 bani
4. Erogațiunii	104.65 „
restul casei Cor.	1723.61 bani
b) Fondul elevilor:	
1. Percepțiunii	Cor. 921.42 bani
2. Erogațiunii	896.24 „
restul casei Cor.	25.18 bani

„În anul 1900 reuniunea a ajutat 43 elevi“.

Acestea le-am aflat cu cale a le publica drept estras din raportul secretarului, spre orientarea On. public ajutător și cetitor.

Alegându-se comisiunile conform programului d. Ioan Duma, ca referintele comisiunii de revisiune, raportéză că socotelile sint în tótă regula și cassarului i-se póte da absolutorul. D. Andreiú Casian, ca referintele comisiunii pentru înscrierea de membri noi raportéză, că s'au înscris ca membri fund. dnii Dr. Georgiú Ilea, Ioan Marinea și Nicolaú Oltean, pe cari preș. îi declară de membri, ér publicul îi salutá cu strigatele: „să trăiească“!

Remarcám, că tot cu acesta ocaziune s'a adus pe tapet și formarea unei asociațiunii de înmormîntare, cu a cărei executare s'a încredințat noul comitet ales cu unanimitate la propunerea comisiunii candidátore pe cum urméză: preș. B. Podóbá, v.-preș. Alexa Hurducaș, cassar A. Casian, controlor Chir. Chiorian, bibliot. I. Nițu Pop, secret. Iacob Murășan, pe cum și 5 membri în comitet.

Președintele reales mulțami publicului pentru bunăvoință, membrilor pentru încredere, și declară adunarea de închiată.

După această urmă concertul, care a succedat pe deplin. Publicul a fost încântat și a aplaudat frenetic fie care piesă predată. Resultatul material al concertului conform cotelor de cassă, este următorul:

1. Percepțiuni: a) răscumpărarea bițetelor de onoare trimise Corône	72.40 bani
b) Taxe de intrare solv. benevol în sara adun.	145 10 "
suma Corône	277.50 bani
2. Erogațiuni . . .	206.76 "
profit curat Corône	10.74 bani
adecă zece corône	74 bani.

E puțin, foarte puțin, dar pentru primul paș de această natură, ne este destul și împrejurarea că am reușit.

Adaugem, că tipografia A. Todoran ni-a tipărit invitațiile gratuit, pentru care faptă i-s-a exprimat mulțumită protocolară.

Credem firm, că On. public pe venitor ne va sprigini și mai mult.

După concert a urmat o petrecere veselă și dans animat până în ziua dalbă.

Din încrederea Comitetului:

Vasile Rus. I. Nițu Pop.

Spicuri literare.

Inima românismului.

E vorba că prin satele din România au început să se înființeze societăți economice, la inițiativa și sub conducerea învățătorilor. Ziarele din București semnalază cu bucurie acest bun început și laudă pe învățătorii, că imităză — cum zic — „pilda frașilor din Ardeal.“ Etă ce scrie din acest prilej un mare ziar, în prim articolul său (nr. 29, de la 2 Februar v. 1901):

„In adevăr esemplul societăților țărănești de economie ne-a venit din Ardeal. Se dovedește ast fel, nu știu pentru a cătea oră, că centrul de viață al românismului e Ardealul; că inima care împarte sângele regenerat în tot organismul neamului românesc e Ardealul.

Acolo simburile romanic sădit de Traian pe pământ dacic a încolțit, a răsărit și a crescut stejar puternic, ale cărui ramuri au ajuns până la mare. Din Ardeal au pornit întemeietorii Moldovei și Valachiei mari. Și când aceste două ramuri, prin vijeliile veacurilor erau aproape să se usuce și să piară, se va datătoare de viață și mântuitoare tot din Ardeal a venit, căci acolo e rădăcina sănătoasă și trunchiul puternic al neamului nostru.

Așa și acum, la sfârșitul celui de al XIX veac de la Nașterea lui Christos, și aproape al XVIII. de la nașterea poporului românesc, ramurile acestui popor dintre Dunăre, Prut și Carpați, erau dând semne de „traiu rău“ — din nou își capătă regenerarea de la trunchiul ardelenesc“

„Apărarea națională.“

NOUTĂȚI.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Spre eternizarea sutei a dona de la s. Unire și poporenii mei s'au silit a face unele daruri spre sama s. bisericii și anume: Erezii repausatului Luca Rusu, fost curator a procurat s. Evanghelie nouă cu litere latine în preț de 25 corône; Georgiu Pop cu soția sa și fiul săi o cruce de mână de metal cu crucific și un stihariu în preț de 30 corône; Teodor Simionas cu soția și fiul săi un prapore cu coloare vinată a 20 corône. Ioan Rusu cu soția și fiul săi o iconă în rame aurite și un ștergar; pentru cari daruri

din partea poporenilor și pe această cale li se aduce mulțumită, ca Dumnezeu să le răsplătescă din abundența darurilor Sale. Ghirișul-rom. la 20 Ianuar 1901. Ioan Blaga, paroch gr. cat.

Învierea reunită femeilor române de la Brașov au decurs cu mare solemnitate. Atât la liturgie, cât și la ședință a asistat multă lume distinsă. S'a reprezentat reunită femeilor de la Abrud prin dna presidentă Ana Filip. Reuniunea noastră din Blăș a trimis o adresă de felicitare. S'era a fost bal festiv, cu care ocazie s'a jucat *Romana tubilară* de 18 părechii, damele fiind îmbracate în costum național, reprezentând portul din diferite ținuturi.

Serată. Sâmbătă se va ținea a cincea serată-literară, din inițiativa reuniunii femeilor române de aci. Vor ceti lucrări dnii Emil Sabo și Iustin Nestor. — va declama dș. Lucreția Viciu. — va cânta cu voce dș. Lucreția Bunea, și la pian dșorele: Valeria Uilăcan, Eugenia și Cornelia Deac. Serata promite să fie foarte interesantă.

Petreceri. „Societatea de lectură“ a școlarilor de la gimnasiul superior fundațional din Năsăud va aranja la 23 Februar st. n. 1901 o serată literară-musicală urmată de dans în sala de gimnastică de la gimnasiu.

„România-Jună“. Comitetul soc. acad. „România-Jună“ face cunoscut tuturor binefăcătorilor și cunoscuților, că localul societății din IX. Lazarethgasse 26 s'a mutat în VIII. Laudongasse 18 I. Viena în 14 Faur 1901. Tr. Păscuții președinte. G. Barbul secr. I.

Nuntă de aur. Marți, concetățenul nostru Ioan Strejan și-a serbat a 50 aniversare a cununii sale. Numeroși cunoscuți și rudeni au grăbit să felicite pe înbilant, care prin hărnicia și onestitatea sa, cum și în calitate de curator al bisericii parohiale și-a câștigat numeroșe simpatii. La mulți ani!

Osindirea lui Krivány. Sâmbătă trecută s'a publicat la tribunalul din Arad sentința adusă în contra lui Krivány, pentru colosala defraudare săvârșită la cassa orfanală. În puterea acestei sentințe Krivány e osindit la 9 ani robie, din cari 2 se socotese că făcunți în închisoarea preventivă, — și la pierderea oficiului pe 10 ani.

Faptă vrednică de urmat. Ni-se scriu următoarele: Un mijloc potrivit de moralizare și cultivare a țăranimei sînt fără îndoială corurile tinerimei. Poporul nostru e apt spre tot lucrul bun, dacă are cine să-l conducă. În Jucu-inf. la îndemnul coop. Ioan Pop și a învăț. pens. Dem. Câmpean, tinerii mai în toțe serile de iernă s'au deprins în cântări. În zelul lor au mers până acolo, de au procurat pe cheltuēla lor materialul de lipsă și și-au făcut chor în biserică, de unde cântă Dumineca și în s'erbători, ridicând foarte mult evlavie credincioșilor, cât pot fi de pildă și altora. — *Ospole.* — În vara anului trecut a ajuns grindina și peste o parte a hotarului comunei Șeulia-română, mai ales peste grăul neseccat. Și din acest rēu, prin întervenirea harnicului preot din loc Ioan Doctor, au urmat două lucruri bune, conform zisei, că nici un rēu, fără bine. A nune: 1. Locuitorii s'au legat sub pedepsă că nu vor mai lucra nimic Dumineca. 2. Că nu vor mai bea vinars de la Jidovii din sat. Urmarea e că multele rele, cari să nase din beție, așa bătăile, certele la crișmă și în familie sînt evitate, banii cruțați, și în genere omenii sînt mai cumpetați, căci rar au ocaziune pentru beut.

Mulțumită publică. Ca sfârșit al seratelor literare, ce s'au ținut în decursul acestor cășlegi la școala noastră, și cari toțe în mod mulțamitor și-au ajuns scopul, în 12 Febr. a. c. s'a ținut o producțiune teatrală împreunată cu cântări și declamări. Programul a stat din: „Săpătorul de bani“ comedie în trei acte de A. Pop, urmată de declamările: „Sentinela“ — „Soldan vitezul“ monolog, „Limba mea“ — „Țiganul cu pușca“ și cântările; „Sub Ștefan Vodă“ — „Vivandiera“ — „Romă-

nașului îi place“, executate de corul mixt condus de învățătorul Iosif Barb. Cu mari mulțamite datorim dnii învățător T. Hurducaciū din Coșocna, care în fruntea alor 8 tineri și 6 fete toți și toțe în frumoșe costume românesce au jucat admirabil „Călușeriul“. „Bătuta“ și „Romanu“, apoi cu fetele hore ardelenese și alte jocuri naționale, ne mai v'edute pe aici. Așisderea învățătorului Ioan Corpădean din Desmir, care cu 7 tineri la timp au sosit la școala noastră și în cor frumos au cântat mai multe piese românesce, și erăși foarte bine au jucat „Bătuta“ și „Călușeriul“. Participanții au fost mulți; inteligența fruntașă din loc — deși străină, totuși a participat, și a exprimat laude pentru succesul avut. Venitul a fost până acum 43 corône. Au suprasolvit M. On. Aureliū Poruțiū din Desmir 2 cor., ficiorii din Desmir 3 cor. 20 fil., Ioan Corpădean din Desmir 1 cor. 40 fil. învățătorul Hurducaciū 1 cor. 60 fil.; ficiorii și fetele din Coșocna 4 cor. 80 fil. Dl Kosma Albert procuror pens. în loc 50 fil., Dl Pompeiū Poșar not. în loc 50 fil., Dl Ioan Butnariū din Boș 50 fil., cărora pe calea asta li-se aduc mulțumite. — Venitul se folosește pentru întemeierea unei bibliotecii populare. Pata în 12 Febr. 1901. M. Hodărneș, paroch. — În favorul școalei noastre din filia Lovész, a binevoit a contribui Illuștritatea Sa Episcopul rom. cath. din Alba-Iulia Contele *Majláth Gustáv Károly*, cu 100 corône. eră Rsmul Dr. *Vasile Hossu*, canonic în Blăș, cu 20 cor. În numele senatului școlastic aduc viile mele mulțumite acestor marimonioși donatori, cari au ușurat în chipul acesta în mod simțitor miserul popor din Lovész întru cumpărarea unui edificiu pentru școala. Dăruiescă-le Dumnezeu viață îndelungată și fericirile celea dorite de dinșil. Csik-Szépviz în 31 Ianuar 1901. *Georgiu Gergely*, paroch și director școlastic.

Adunarea generală a casinei române. În 17 Februar la orele 10 a. m. și-a ținut casina română din loc a V. adunare generală. În raport cu anii trecuți a fost destul de bine cercetată. Adunarea a fost deschisă de către președintele casinei dl canonic Dr. Aug. Bunea, care constatând cu bucurie avîntul, ce l'a luat casina română de când este în noul local și cerēnd sprijinul membrilor și pe viitor, încheie cu dorința ca casina noastră să devină focalul vieții social-culturali din Blăș. Din raportul general al comitetului ținem să relevăm aranjarea alor cinei serate literare și inițiată comitetului casinei la aranjarea festivităților, cari au avut loc în Blăș cu ocaziunea jubileului ducentenar al Unirii. Numărul membrilor este: 1 fundator, 11 pe viață, 44 ordinari, 6 estraordinari și 9 ajutători. Biblioteca dispune de 42 volume și 20 jurnale și reviste. Averele casinei cu finea anului 1900 face în număr de 590 19 corône a față de mobiliar; er „Fondul Iuliu Mihályi“, 126 40 corône.

† **Grigorie Maior.** Miercuri a fost înmormintat la Viena regretatul și zelosul redactor al „Gazetei“ Grigorie Maior, născut la Ormenișul-de-câmpie și teolog absolut de Blăș. În mormintarea s'a făcut în capela de la sta Barbara. Au celebrat preoții *Valer Frenț* și *Victor Macaveiū*, alumnii ai Augustinelului, și cler. abs. *Vasile Suciu*. Preotul Macaveiū a rostit cuvintarea funebrală. A asistat la înmormintare întrōga tinerime universitară. La mormint stud. Sturza a vorbit în numele redacțiunii „Gazetei“, er dl Păscuț, în numele societății „România Jună“. În amintirea regretatului redacția „Gazetei“ a ținut la 17 Faur un părăstas. După serviciul divin, celebrat de p'ar. Baiulescu, prof. Bărsanu, preș. despărț. Brașov, al Aștrei, ținū un mișcător cuvint, amintind de zelul deosebit manifestat de repausatul pentru înființarea bibliotecelor populare. În numele „Gazetei“ a vorbit redactorul Traian Pop, dând expresiune durerii pentru pierderea fostului redactor și coieg.

În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

XIII.

(Continuare.)

Cel de întâiu era fiul lui Augustin *Adeodat*, (adecă *Cel dat de Dumnezeu*.) Tre-cuse deja peste anul copilării și se presimțea, că într-o zi ore când, va fi asemenea tatălui său. Avea întreg talentul lui. „Luasem cu noi și pe Adeodat, fiul meu natural, din păcatul meu.

„Bine l'ai făcut pe el Dómnice; abia era de 15 ani și cu mintea sa ageră întrecea pe mulți bărbați înaintați în vîrstă și în știință. . . Dar talentul acela mă îngrozia.¹⁾ Norocul lui, că la acel talent mai adăuse o pietate și o nevinovăția extraordinară. Când într-o zi l'a întrebat că despre cine se poate zice, că posedă pe Dumnezeu — el răspunse ast fel: „despre cel, care duce o viață curată.“ Și când Augustin îl întreba mai de parte, — voind să știe dacă sub această înțelege el numai încunjurarea păcatelor mari, opuse acestui virtuți frumoase, — ast fel răspunse: „O nu! numai acela duce o viață într-adevăr curată care neîncetat consideră pe Dumnezeu și numai de el să alipesece.“

Încă nu primise botezul dar se pregătia cu atâta pietate și zel, în cât Monica afla de bine a-l mai reținé. La vederea acestui geniu precoce și a acestei castități virginale, oamenii se întrebați: „Ore ce a rezervat Dumnezeu Bisericii sale pe ziua în care mintea și inima lui Adeodat își vor fi ajuns deplina lor dezvoltare.“ Acea zi înse nu răsări nicî odată: O copilăria ângerescă, o tineretă încă și mai curată, primirea sfântului botez cu dispozițiunea unui sfînt și puțin mai apoi mórtea; această a fost să fie destînul scurt, dar prețios al acestui prunc. „De timpuriu ai luat de pe pămînt viața lui“ — scrie Augustin — „și cu atât mai cu siguranță îmi aduc aminte de el. Nimic, nici din copilăria, nici din prima tineretă a lui; nimic din viața omului acestuia nu-mi tulbură suvenirul dulce, ce mi-l'a lăsat amintirea lui.“²⁾

Acolo era apoi *Navigiu*, fratele lui Augustin, al doilea fiu al Monicei. Botezat fiind de mai înainte, blând, piú, paclnic, înse mai în continuu morbos; neavînd nimic din geniul lui Augustin, ci mult din pietatea contemplativă a Monicei, își petrecea viața în liniște și rugăciune.

Cu el era și *Alypiu*, pe care îl cunoșteam. El nu era consăngean cu Augustin, dar era amicul cel mai intim al lui. Acesta era fratele inimei lui, — după cum zice foarte frumos însuși s. Augustin. — După ce și el era agitat de aceleași griji, turburat de aceleași rătăcirî, dar nu și de aceleași pasiuni, ajunsese să fie luminat și el de aceași lumină, în același loc și timp. Nu voia deci să-și mai părăsescă amicul. Deodată se pregătiră pentru s. botez și Biserica trebui să-l vedă într-o zi pe amîndoi episcopi, jertfindu-i-se ei, dacă nu cu același talent, cel puțin cu aceași inimă.

Augustin mai duse cu sine doi tineri: *Licențiu* și *Trigestin*, pe cari nu-l considera chiar amici, — fiind ei foarte tineri, — ci ca pe elevi ai săi, pe cari îi iubia ca un tată și-i educa cu cea mai mare îngrijire. *Trigestin* era un tîner de 20 ani cu gust de studiu, înălțime de spirit și iubire față de tot ce i-se părea mare, nobil și frumos. La început pășise pe cariera militară, revoltat înse de asprimea și brutalitatea, ce

a întîmpinat acolo, érá-și s'a reîntors la știință și iubia cu deosebire istoria, ca și un bătrân.³⁾ Naturei vesel și vial al acestui tîner îi plăcea mult lui Augustin și-l privia cu bucuria cum se pregătesce și el să primescă botezul. Mai mult îl neliniștea *Licențiu*; o natură înfocată, pe care nu-l putea nici înfrîna, nici îndestuli. Poesia îi era o pasiune. La enararea vreunei fapte aprópe îngălbinea; chiar și la prânz scria poesii. Cânta cu o sentimentalitate extraordinară cântările din tragediile lui Sofocle; și lacrima cetînd pe Virgiliu; cestiunile filosofice înse îl interesau puțin, și mai puțin cestiunile religioase.²⁾ Această aplicare îngrijia pe Augustin cu atât mai tare, cu cât acest tîner strălucit era fiul lui *Romanian*, care îl conezu încă de micuț. — După cum enareză s. Paulin: „Augustin îl purta așa zicînd în sin și se nisuia să-i fie tată, mamă, nutritóre, cu un cuvînt: tóte. Prin această îngrijire escepțională, se vedea că Augustin voește să-și plătescă tributul de recunoștință și să dea fiului cea, ce el primise de la tatăl lui; nu se spăria de nici un sacrificiu, ca să facă din *Licențiu* un bărbat escelent și un creștin bun. Ceea dintăiu i-a succes ușor, după a dóna înse trebui să aștepte încă mult. Dacă mai amintim încă doi consăngei ai lui Augustin: *Lastidian* și *Rustic*, despre cari nu scim nimica, écă cunoșteam întregă societatea tinerilor, cari însoțiau pe Monica și Augustin la *Cassiacum*.

Din această societate mai lipsiau doi amici ai lui Augustin, și anume *Nebriđu* și *Verecund*; durere ei trebuiau să lipsescă pentru tot deuna. *Nebriđu*, despre care am vorbit mai pre sus a lăsat tóte: tată, mamă, patriă, numai ca să pótă urma lui Augustin, și să pótă asculta învățatura tînerului său măiestru. Deși trăi în mare rătăcire despre Isus Christos totuși ardea de dorul adevărului și ofta după el. Era blând, modest, fugia de lume, uria șgomotul, iubia singurătatea, ca așa să pótă sacrifica mai mult timp pentru cestiunile mari, ce îi preocupau spiritul; înaintînd spre adevăr pe aceeași cale cu Augustin, locul lui ar fi fost în *Cassiacum*. Locul lui înse era gol, și golul acesta îl simția tótă lumea, nime înse așa ca Augustin. Înse deși era departe cu trupul; cu sufletul și inima totuși era de față. El neîncetat scria epistole lui Augustin. În fie care zi îi punea întrebări noué despre adevărurile cele mai sublime și cu atâta zel urgita răspunsurile în cât Augustin îi cerea lertare și-l ruga să-l lase să mai resufle puțin și el. De altmîntea și el se pregătia de odată cu cei alaiți amici spre a primi botezul. Spălat cu apele botezului, însuflețit ca și un apostol, murînd apoi în dată după aceea, plin de credință și pietate, trecu — cum zice Augustin — *în sinul lui Avram*. „Pentru că ori ce însemneză sinul lui Avram — scrie Augustin cu mare elocință — acolo trăiesce *Nebriđu* al meu, amicul meu plăcut și fiul tîu adoptiv, o Dómnice; acolo trăiesce, pentru că unde ar și puté fi alt undeva loc pentru un atare suflet? El trăiesce în locul, despre care atâta întreba de mine omul cel neînvățat. Acum nu-și mai pune urechia la gura mea, ci își pune sufletul la Tine, isvorul vieții și fericit fără de margini, bea înțelepciune, câtă póte, după pofta sa. Dar nu cred să bea din ea atât de tare, în cât să-și uite de mine, pentru că beutgra lui Tu țestî, o Dumnezeul meu, carele îți aduci a minte de noi.“³⁾

În cât despre *Verecund*, cel ce își pre-dete vila sa Monicei, deși era un bărbat blând, onest și de un spirit înalt, căsătorit cu o femeie piá, totuși nu se știe din ce cauză sta la îndoielă și hesita de a fi creștin.

În urmă primi și el botezul și nu mult după aceea muri, adorînd în ultima sa suflare pe acel Dumnezeu, pe care era vrednic să-l cunoască. „Judecătóriu ai fost o Dómnice, nu numai spre el, ci și spre noi — zice s. Augustin — ca nu cumva aducîndu-ne a minte de amicul nostru, nenumărîndu-l în turma ta, să ne cuprîndă o durere de ne-suferit. Dăi, Dómnice, lui *Verecund* pentru vila din *Cassiacum*, unde ne am odichnit în Tine, de arșița arđétóre a acestei lumi, dăi: desfátarea eternei primăveri a paradisului tîu.“¹⁾

Étă ce era *Cassiacum*. Un atare loc, o atare liniște, atare timp, atare societate de amici, în tóte o atare plăcută armoniă cu dispozițiunea, gustul și aspirațiunile lui Augustin, numai o mamă a putut alege ca légán pentru fiul său *renăscut*, S. Monica a ales această singurătate condusă fiind de inima de mamă — și a luminat-o cu credința, sublimitatea, frăgeđimea și ardórea eroică a inimei sale de *sfîntă*.

De alt cum iubirea, ce o avea față de fiul său o împărtășia tuturor amicilor lui, tuturor acelor suflete tinere, turmentate, neliniștite, dar așa de frumoase, din cari Monica cu presimțitor sfinților prevedea, că vor deveni creștini, póte și episcopi, doctori și apostoli. „Așa s'a îngrijit de noi, ca și cum toți am fi fost *fiu ei*, și așa ne-a servit ca și cum unul fie care am fi fost *tatăl ei*.“²⁾

Respectul ce îl avea nu împedea a da tinerilor acestora directivă ce o și așteptau de la ea; la ceea ce etatea, sfințenia și titlul ei de mamă, de bunică și amică venerabilă o și îndreptăția. Ea îi admonia cu blăndeță și îi înfrunta cu tótă seriozitatea; cu câte un cuvînt, cu câte o singură privire, ea le ridica inimile la Dumnezeu. Pe scurt tot spiritul, tóte facultățile, tótă inima, credința, pietatea și tot geniul iubirei sale, și l'a folosit spre a pregăti în ei calea darului Dumnezeesc. Ea era apostolul acestei micuțe societăți.

Înainte de ce ar fi părăsit Milanul, prima grije i-a fost să înștiințeze pe *Ambrosie*, acel episcop sfînt, despre schimbarea minunată a lui Augustin și să-i cêră sfatul cum să-l prepare spre a primi sfîntul botez. *Ambrosie* pe lângă singurătate și rugăciune i-a recomandat meditarea sîntei scripturî, mai cu samă profetul *Isaia*. El credea fără îndoielă, că sublimitatea neaseménată a descrierilor acestui profet, va răpi fantasia și inima lui Augustin. Și într-adevăr dintre toți profetii, *Isaia* vorbește mai clar despre întórcerea popórelor la Christos, și în scrierea sa inspirată el vorbește mai frumos, despre pregătirea inimei pentru venirea lui Isus Christos. Numai cât pe când *Isaia* adresa popórelor cuvinte ca acestea: „Întórceti-vé, întórceti-vé popórelor, pregătiți calea Domnului.“ el mai auđi și altele, cari îi răpiră sufletul lui și cu a lui vor răpi tot de una sufletele tuturor, în profunđimea misterielor eterne.

Augustin începă a ceti din *Isaia*; pe paginile cele dintăiu înse a dat de grentăți pe cari voia să le aprofundeze; simțînd că dacă va continua cetirea această va degenera într'un studiu, puse cartea la o parte și în locul ei — probabil la îndemnul mamei sale. — începă a ceti *Psaltirea*. În această a aflat ce îi trebuia: a învățat adecă a se ruga și a plânge.

(Va urma.)

¹⁾ Confess. lib. IX. c. 6.

²⁾ Tot acolo.

¹⁾ Contra acad. c. I, De ordine c. I.

²⁾ Contra acad. p. 463; De ordine p. 563.

³⁾ Confess. lib. IX. c. 3.

¹⁾ Confess. IX, 3.

²⁾ Ita curam gessit, quasi omnes genuisset, ita servit, quasi ab omnibus genita fuisset. Confess. I. IX, c. 9.

Documente.

Comunicate din arhiva episcopiei greco-catolice din Oradea-mare de Dr. Ioan Ardelean, profesor emerit.

IX.

O hotărâre a Consistoriului gr. oriental din Timișoara de dno 24. August 1822 scrisă cu litere latine:

Bine Incuviinczate Domnule Protopresbyter!

Excellentia Sa Domnul Archi Episcop sibi Mitropolit al Carloveczului dupa csa de totdeuna Parintyasca a Sa purtare de grizse. ca se se ciné bune rendujalé intru toate lucrurile cse se ating de Beseriké, sibi de Turma csa Duchovnicaské. bine au voit sibi pené atunci pené kénd sau Episcop pentru Eparchia acsasta pre calya sa seva rândui, sau altă rendujalé pentru Administratie seva facse, pe Nobilitatya sa Prya Csinstitut Domn Archimandrit al Gergeteguluy Grof Antonie Brancovics cu milostivire incoace al trimite cu aceja Plenipotencia, ca Inaltpomenitul Domn Archimandrit in numele Excellentii Sale kètre czinyerja rânduluy cseluy bun intru sèvèrshirya lucrurilor Eparchii acsestia precum sibi kètre deplinirya Fundusuluy Instructum a Episcopatuluy acsestuja, darè may pe urmè kètre grèbiryà descürkèri a Massi fericsit reposatuluy Domnuluy Episcop cu Inczelyezserya D. D. Assistenzy osele de lipsè se lucreze, sibi dupè stèrile luprezsor Instiinczare Excellentii Sale depe vreme pe vreme sè fakè.

Din Sessia Consistorialnikè in 24. August 1822 in Temesoara czinute

Consistorium Vostocnia
Cerque Episcopato Temisvar
Scago.

MATER DOLOROSA

de Carl May.

I.

Fatima Marryah.

— Ești nebun, effendi, de zece ori nebun, de o sută de ori nebun, așa dar de tot nebun, și nimeni nu te poate vindeca, dacă rămâi pe lângă propusul tău. Voesci să faci pe soția mea veduvă și pe copiii tăi încă să se nădușescă în valurile lacrimilor și să se înecă în apele tristeții? Dacă insiști ca să mergem și mai departe de a lungul acestui riu al nefericirii, atunci în scurt timp vom fi îngropați în stomacurile uliilor, șacalilor și a hienelor!

— Eă n'am nici femei, nici copii. Așa dar nimeni n'ar plânge după mine.

— Allahi, vallahi, tallahi! Dacă pe tine nu te jalească nimeni, nu urmază. ca să plângă cineva după sufletul meu! Tu scii, că eu îs bărbat curajos; a merge înse la Curții acestia însemneză chiar atâta, ca și când ai năvăli în gura morții sigure!

— Atunci, rămâi înapoă, lașule! — strigă mănios micul meu Hagi Halef Omar. — Ești un fiu al fricei, un nepot al timidității. Te numesci curajos, și inima ta tremură de frică, cât ce vești, că vom a ne abate chiar și numai cu un paș de la calea cea dreaptă. Ne ești dat să ne aperi, și îngheți de spaimă, când zăresci o flintă

străină. Fie-ți rușine! Vină, sihdi (domn); mergem mai de parte și lăsăm aci pe țepurele acesta!

Eă și cu Halef am fost în Kercuc ôșpeți ai mutessarifului, carele ne-a tractat foarte amical și la plecarea noastră ne-a dat ca însoțitor pe un chavass. Eă, ce e drept, nu eram aplicat, să am a face cu un ast fel de „ocrotitor“ superfluu, pentru că sciam înainte, că voiți avea menirea, ca eu să fiu ocrotitorul ocrotitorului nostru; mutessariful înse m'ă declarat, că fără de un chavass voiți fi perdut între curți, și insistă atât de mult pe lângă mine, până când am primit, numai ca să nu apar nerecunoscător.

Ceea ce am prevădut, se implini: Kasem, așa sa numia chavassul, se dovedi ca un om fricos, carele pe lângă aceea nu cunoșcea destul nici limba curdică. Dacă nu m'ar fi fost cunoscute mai multe dialecte curdice, ar fi trebuit să renunțăm de a călători mai de parte. Din fericire el posedă o însușire, carea mă împăca cu defectele amintite: avea o inimă bună și înfruntările cu cari îl încărea Halef, le primia așa de liniștit și surizând ca și când acele nici n'ar fi fost adresate lui.

Din Kercuc am mers la Suleimaniah, de aci la Revandis și voiam acum a trece pe pământ persic, spre a ajunge la lacul Urmiah Chavassul nostru ne-a propus, să înaintăm de-alungul Saviului, care este brațul principal al Zabului superior; înse fiind că prin această făcăm încunjur prea mare, eu insistai, să urmărim cursul râulețului Sidaca, carele ne conducea cu mult mai lute peste graniță. El înse se opunea, fiind că să tema de Chosnaf-curții, cari atunci și-au fost așezat corturile la țermii râului Sidaca. Acești curți sînt descriși ca foarte fanatici și tâlhari, de ôre ce înse toți curții nomași sînt cam ast fel, eu am rămas pe lângă propusul meu și așa am trebuit să aud vorbirea cea lungă de la începutul narațiunii acesteia. După cum am amintit, Halef era de aceeași părere cu mine, îl numi laș și îl îndreptă calul spre dreapta, în care direcțiune curgea râul Sidaca. Eă făcui asemenea și ast fel chavassul, vrînd nevrînd, trebui să ne urmeze, făcînd înse mai întâiu observația:

— Voi alergați spre perire, dacă nu dați ascultare vocii mele. Eă cunosc pe tâlharii acestia de chosnafi. Ei sînt desbinați în două părți: mir-Mahmalli și mir-Jussufi, dintre cari cei dintâiu locuiesc la stînga. ér cei din urmă la dreapta râului. Aceste două triburi trăiesc la olaltă în cèrtă continuă; când înse este vorba ca să jăfuiescă și să ucidă pe vre-un străin, atunci țin la olaltă. Reîntorceți-vè, căci față de acestia n'am nici o putere!

— Nu mai vorbi de puterea ta! — răspunse Halef. — Autoritatea mutessarifului tău nu se estinde până la curții cei sèlbatici; ei nu se tem nici chiar de padișach; deci, ce putere zici tu că ai? De tine nu ascultă nimeni, nici chiar în Kercuc. Voința ta este asemenea cu cea a unui țințar, pe carele cu o suflare îl depart de mine.

Din Revandis am plecat dimineața de timpuriu și acum era deja după amèzi. Drum bătut nu era; caii nostri mergeau tot printre petri, cari erau rămase aci din esundările de primăvară a râulețului. Acest petriș se mărginea cu o pădure desă de stejar, carea se urca drept în sus de ambele laturile ale apei. Această călătorie era foarte ostentioasă pentru cai, înse mai târziu valea râului deveni mai largă; deterăm de érbă, pe care caii mergeau mai môle. Ici-colea se întindea din pădure până la apă câte un tufiș, prin care numai cu silă puteam pătrunde.

Eă și Halef călăriam înainte. Chavassul venia o bucată de loc în urma noastră. Făcea o față foarte îngrijată. De ôre ce înse prin iérbă n'am observat nici o urmă de ômeni sau de animale, încă nu credeam, că vom întâlni pe curți. M'am

înșelat, căci n'am luat în considerare cazul, că cele două triburi, cari trăiau aci de ambele părți ale râului, erau certate la olaltă. De bună samă, că triburile inimice locuiesc la o depărtare mai mare între sine, de cum este lățimea unui râuleț. Ast fel a trebuit să înțeleg, că mir-Mahmalli și mir-Jussufi să păziă de a-și mâna turmele lor în valea râului. Ei și-au așezat corturile în mijlocul pădurei, ér animalele și-le adăposteau în poene, unde puteau să le păzescă mai ușor.

Chiar călăriam éra-și printr'un tufiș des, când înaintea noastră, înse tare de parte, auđi un strigăt după ajutor. Era o voce femească. Credeam, se înțeleg, că cine va să afia în pericol deci imi silii calul, să mèrgă mai lute prin tufiș Halef se ținea în urma mea. Chavassul înse, carele încă a auđit strigatul, se opri și ne strigă cu frică:

— Opriți-vè, opriți-vè! Effendi, te rog, să rămâi ascuns aci în tufiș! Las să strige, cine vrea! Cine se aruncă în pericol, acela să și prăpădesce cu totul!

Se înțeleg, că nu l'am ascultat și înainta mai de parte. Strigatele deveniră mai timide; se tot apropiău. Când am ajuns la marginea tufișului, vedui țermul de din còce, ca o poănă lungă, îngustă, carea la dreapta era mărginită cu râul, la stînga cu înălțimea pădurósă, ér dinainte cu un tufiș asemenea aceluia, care se afla înapoia mea. Acastă poănă era lungă cam de vre-o opt sute de pași. O femeie alerga din resputeri peste poănă, strigând mereu după ajutor, ca și când ar fi fost urmărită de vre-o ființă dușmană. Și totuși, cât imi ajungea privirea, nu vedeam pe nimeni.

Femeia venia din tufișul de dincolo și se depărtase deja de acela cam vreo sută cinci-zeci de pași. Acum se îndreptă cătră riu, ca și când ar fi voit să facă din acesta zid apărător între sine și persecutorii săi. De o dată dete cu ochii de mine și de Halef; atunci se îndreptă repede spre noi, strigând mereu. Chavassul, carele încă își luă curagiul de a ne urma până la marginea tufișului, vedu pe femeie și strigă rîzînd:

— Allahi, vallahi, tallahi! Femeia asta e nebună. Ea strigă după ajutor, și nu se afia nici într'un pericol.

Înse în momentul următor deja se vedu, că strigatele ei nu erau fără motiv. Din tufișul din față năvăli un câne, după el altul și apoi încă unul. Erau nisece câni uriași, de mărimea unui vițel. Un ast fel de câne, asmuțit odată pe urma vre unui om, este ast fel dresat, că nu să odihnesc, până ce nu-l ajunge și sfășie gâtulejul. Deci femeia se afia în cel mai mare pericol. Dacă o ajungeau câni, era perdută. Trebuia să-i vin în ajutor și așa alergai călare înaintea ei.

— Oprește, oprește; pentru Dumnezeu, oprește! Câni te trag jos de pe cal și te sfășie! — strigă după mine chavassul.

Nu l'am dat atențiune, ci am alergat înainte, ca să scurtez depărtarea și să am țintă sigură. Apoi me oprii și luai la mână pușca cea cu repetiți. Când ținteam, calul meu stetea ca zidul; scia că voiți pușca și că atunci nu-l era permis să se misce. Trei pușcături după olaltă, și cei trei câni se tăvăliau pe iérbă. Cu toate acestea, femeia alerga mai de parte. Eă, urmat de Halef, călării înainte-i și când am ajuns mai aproape de dînsa, l'am strigat:

— Stai pe loc! Ești scăpată. Câni îs morți.

M'am folosit de dialectul curmangic și se vede că ea era curmangă, căci m'a prierput, se opri din fugă, privi înderēt și când vedu câni zăcînd, strigă:

— Dumnezeu e atotputernic! El m'a mântuit. Laudă și mulțămîta lui!

(Va urma.)

Bibliografie.

A abărut:

„Convorbiri literare“, Nr. 2., anul 35/1901 cu următorul cuprins:

D. Evoiecan, Doi poezi dramatice (H. C. Lecca și R. D. Rosetti). — Pompiliu Eliade, Filosofia lui La Fontaine (studiu literar). — N. Iorga, Lucruri noue despre Vlad Tepeș. — G. Bogdan-Duică, Salomon Gessner în literatura română. — N. Iorga, Un document de la Despot. Un act românesc din 1600. — I. Bogdan, O istorie a limbii române (bibliografie).

Datinile Romanilor de la inmormintări în raport cu ale noastre de Gavril Pop canonic, Blaș 1900. Cărticica acesta de 23 pag. e un mic studiu comparativ asupra datinilor la inmormintări. Costă 20 fil. și se recomandă mai ales studenților din clasele superioare. O parte din venitul curat. dl autor l'a destănat despărț. Blaș al Asociațiunii.

I. F. Negruțiu — P. Ungurean: **Esercitiți pentru învățarea limbii magiare.** ed. V. îndreptată. Blaș 1900, prețul 50 fil.

Viața și operele lui Andrei Murșan. Studiu istorico-literar de Dr. Ioan Ratiu, profesor. Blaș 1900. Tipografia Seminarului archidiececan. Pag. 182. Prețul 2 cor.

Posta „Unirii“.

M. N'am putut-o folosi. Ceea ce ne-a privit pe noi am luat spre scire, celelalte nu pot fi date publicității.

D. I. P. în B. Mulțumită sinceră. Zilele acestea V'am scris.

On. I. C. în Z. A sosit prea târziu pentru numărul acesta.

Bilbor. Am primit și plățile pe jumătate de an. Binevoit! a cerca de exemplu: în 9 Ian. 1891 3 fl., în 8 Iuliu 1891 3 fl., în 22 Ian. 1892 3 fl., în 8 Iuliu 1892 3 fl., în 22 Ian. 1897 3 fl., Plătirea asta a fost pe sem. 1. din 1896, și jumătatea a doua a anului 1896 e încă în suspens, ca neachitată.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

Veritabilă pomadă engleză „Tannochichinin“

a Drului Iosif Kriegl,

Before
(înainte)

After
(după)

Impiedecă căderea și încăruntarea timpurie a părului și a barbetei, și ajută creșterea lor doza costă, anticipând prețul, 3 corone.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.

Asemnațiunile postale să se adreseze la:

Apotheker

A. Thierry's Balsam Fabrik
in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Cumpărătorilor en gros li se oferă scădămint convenabil.

La espozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

(34) 14-52

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric

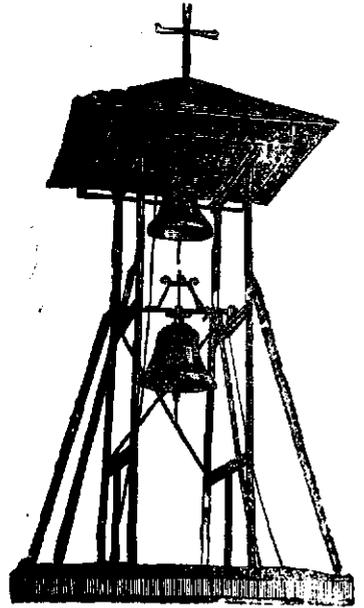

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorče cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sint bătute de o

lature prin ceea ce sint mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai de parte se recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător. — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toce de metal Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.

Indispensabil și neîntrecut, de un efect sigur.

Marfă universală, export în toate țările.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.

Cea mai bună medicină de casă, cea mai căutată, sigură și până acum necunoscută este

Balsamul Apotecarului A. Thierry,

Căutat în totă lumea pentru efectul sigur **Contra tuturor bolilor interne, de piept, plămâni, stomac și ficat.** Folosit ca mijloc extern este cel mai renumit

remediū de tămăduire a ranelor.

Veritabil numai cu marca de apărare verde, autentică registrată în toate statele și provădată cu capsula de metal, ce poartă inscripția: **Allein echt.** — Producție anuală 6 milioane borcane. — 12 borcane mici s'au 6 mari duble, spedate franco 4 corone. — Un borcan de probă cu instrucțiune și cu sumarul tuturor depositelor din lume 1 coronă 40 filer. — Se espedeză numai pe lângă trimiterea anticipativă a prețului.

UNSÓREA-CENTIFOLIE A LUI A. THIERRY

(numită făcătoare de minuni), de o putere și efect miraculos. Face ori ce operație superfluă. Cu această unsóre s-a vindecat un os-scarabeu, ivit înainte de aceea cu 14 ani și declarat incurabil, bóla de óse și în timpul din urmă un morb gangrenos, greu și vechiu de 22 ani, numit **rac.** Are un efect antiseptic și repede la alinarea durerilor; răcorește și vindecă ori ce fel de rane și arsuri. Înmoie și curată toate ranele provădate prin impunșetur. O dosă spedată franco costă 1 coronă 80 filer după primirea prețului. La comande mai mari scădămint.

Producție anuală 100.000 dose.

Pot pune la dispozițiune un archiv întreg de atestate originale din totă lumea. Imitațiile să pot încușura urmărind cu atențiune fe care borcan, care poartă inscripția: **Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry.** Cei cari n-au deposit la îndemână, să se ferescă de falsificări sau fabricate străine, și se comande direct, adresându-se la:

Apotheker

A. Thierry's Fabrik in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

(Lieferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)
(Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)

(33) 15-25